Pierwsza Ławka · Zestaw kart pracy · Wiedza o społeczeństwie · klasa 8

Dział 2. Prawa człowieka

Cechy praw człowieka, prawa a wolności, wolności i prawa osobiste, polityczne i socjalne, prawa dziecka, ograniczanie wolności, instytucje i organizacje chroniące prawa, łamanie praw. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Prawa człowieka – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	3 zad. 7 pkt
2	**Prawa człowieka – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	6 zad. 19 pkt
3	**Prawa człowieka – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	8 zad. 17 pkt
4	**Prawa człowieka – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	2 zad. 8 pkt
5	**Sprawdzian: Prawa człowieka – grupa A** 30 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt
6	**Sprawdzian: Prawa człowieka – grupa B** 30 minut · 17 pkt	7 zad. 17 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 8 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Prawa człowieka – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

Karta 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 7 pkt

Przypomnij sobie

- Prawa człowieka są **przyrodzone, powszechne, niezbywalne, nienaruszalne i niepodzielne**. Źródło: przyrodzona godność człowieka.
- **Wolności** wyznaczają sferę, w którą państwo nie może ingerować (np. wolność słowa, sumienia i wyznania); **prawa** to uprawnienia, których realizację państwo ma zapewnić (np. prawo do nauki, do ochrony zdrowia). Ograniczenia wolności – tylko w ustawie i tylko, gdy są konieczne (art. 31 ust. 3 Konstytucji).
- Dokumenty: Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (ONZ, 1948), Konwencja o prawach dziecka (ONZ, 1989), Konstytucja RP. Konstytucja dzieli je na **wolności i prawa osobiste** (np. prawo do życia, wolność słowa, sumienia i wyznania), **polityczne** (np. prawo wyborcze, wolność zgromadzeń i zrzeszania się) oraz **prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne** (np. prawo do nauki, ochrony zdrowia, pracy).
- Ochrona w Polsce: **Rzecznik Praw Obywatelskich** (przyjmuje skargi obywateli, interweniuje w urzędach i sądach), **Rzecznik Praw Dziecka** (organ państwa; prowadzi bezpłatny telefon 800 12 12 12, interweniuje, gdy prawa dziecka są naruszane), sądy, Trybunał Konstytucyjny.
- **Organizacje pozarządowe** (niezależne od rządów): Amnesty International, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Polska Akcja Humanitarna.

Ludzie i ich prawa

Stary dokument z pieczęcią w gablocie

Globus w pracowni

List w kopercie na biurku

Książka zostawiona na ławce w parku

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Czy prawa człowieka można komuś „odebrać" za karę?
Nie – są niezbywalne; można czasowo ograniczyć niektóre wolności zgodnie z prawem (np. wolność osobistą w więzieniu), ale nie godność.

Przykład 2. Do kogo może zwrócić się uczeń, gdy łamane są jego prawa?
Do rzecznika praw ucznia, pedagoga, dyrektora, Rzecznika Praw Dziecka (telefon 800 12 12 12).

Zadania

1 **Połącz cechę praw człowieka z wyjaśnieniem.** ___ / 4 pkt

1. przyrodzone	a) państwo nie może ich odbierać ani łamać
2. powszechne	b) nie można się ich zrzec
3. niezbywalne	c) przysługują każdemu człowiekowi
4. nienaruszalne	d) przysługują od urodzenia

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

2 **Powszechną Deklarację Praw Człowieka uchwalono w roku** ___ / 1 pkt

A. 1948 **B.** 1997 **C.** 1989 **D.** 2004

3 **Uzupełnij.** ___ / 2 pkt

1. Instytucja chroniąca prawa dzieci w Polsce to Rzecznik _____.
2. Dokument ONZ, który wymienia prawa przysługujące każdemu człowiekowi, to Powszechna Deklaracja Praw _____.

Prawa człowieka – w praktyce

Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia

Karta 4/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 8 pkt

Pamiętaj: w tekście podkreśl zdanie, na którym opierasz odpowiedź.

1 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 4 pkt

Malala – głos dziewcząt

Malala Yousafzai urodziła się w Pakistanie. Jako nastolatka pisała bloga o tym, że w jej regionie talibowie zakazali dziewczętom chodzenia do szkoły. W 2012 roku została postrzelona w drodze ze szkoły, ale przeżyła. Kontynuowała działalność na rzecz edukacji dziewcząt i w 2014 roku jako najmłodsza w historii otrzymała Pokojową Nagrodę Nobla.

Tekst własny na podstawie faktów

1.1 **Jakie prawo człowieka było łamane w regionie, w którym mieszkała Malala?** ___ / 1 pkt

1.2 **Podaj, czy prawo do nauki jest wolnością osobistą, czy prawem socjalnym.** ___ / 1 pkt

1.3 **Wyjaśnij, dlaczego działalność Malali ma znaczenie dla całego świata.** ___ / 2 pkt

2 **Przeczytaj przepis i wykonaj zadania.** ___ / 4 pkt

Konstytucja RP, art. 31 ust. 3

„Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw."

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.

2.1 **Wypisz dwa warunki, które muszą być spełnione, aby ograniczyć wolność.** ___ / 2 pkt

2.2 **Podaj dwa cele, dla których wolno ograniczyć wolności, i do jednego dopisz przykład.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Sprawdzian: Prawa człowieka – grupa A

30 minut · 17 pkt

Karta 5/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 17 pkt

1 **Połącz cechę praw człowieka z wyjaśnieniem.** ___ / 3 pkt

1. nienaruszalne
2. powszechne
3. przyrodzone

a) przysługują każdemu człowiekowi

b) przysługują od urodzenia

c) państwo nie może ich odbierać ani łamać

1 ____ 2 ____ 3 ____

2 **Zgromadzenie Ogólne ONZ przyjęło Konwencję o prawach dziecka w roku** ___ / 1 pkt

A. 1950 **B.** 1948 **C.** 1989 **D.** 1997

3 **Organizacją pozarządową broniącą praw człowieka jest** ___ / 1 pkt

A. sąd rejonowy **B.** Amnesty International

C. Rzecznik Praw Obywatelskich **D.** Trybunał Konstytucyjny

4 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 3 pkt

1. Prawa człowieka są niezbywalne – nie można się ich zrzec.	**P**	**F**
2. Wolność słowa jest prawem socjalnym.	**P**	**F**
3. Dzieckiem w rozumieniu Konwencji o prawach dziecka jest co do zasady osoba, która nie ukończyła 18 lat.	**P**	**F**

5 **Uzupełnij.** ___ / 2 pkt

1. Bezpłatny telefon Rzecznika Praw Dziecka dla dzieci ma numer _____.
2. Rzecznik Praw Obywatelskich nie jest organizacją pozarządową, lecz organem _____ polskiego.

6 **Wyjaśnij, dlaczego prawa człowieka przysługują także osobom, które popełniły przestępstwo, i podaj jedną wolność, którą można wtedy ograniczyć.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Prawa człowieka – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 8

Podgląd pokazał 4 z 12 stron. Pełna wersja: 12 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Prawa człowieka – najważniejsze wiadomości – 3 zadania, 7 pkt
- Karta 2: Prawa człowieka – ćwiczenia podstawowe – 6 zadań, 19 pkt
- Karta 3: Prawa człowieka – utrwalenie – 8 zadań, 17 pkt
- Karta 4: Prawa człowieka – w praktyce – 2 zadania, 8 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Prawa człowieka – grupa A – 7 zadań, 17 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Prawa człowieka – grupa B – 7 zadań, 17 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/wiedza-o-spoleczenstwie-klasa-8-dzial-02-prawa-czlowieka-zestaw